

**ABANS QUE PELS
LLIBRES, VA QUEDAR
SEDUÏT PELS MAPES**

Jordi Llavina

Escriptor

De set en set

Lluís
Falgàs

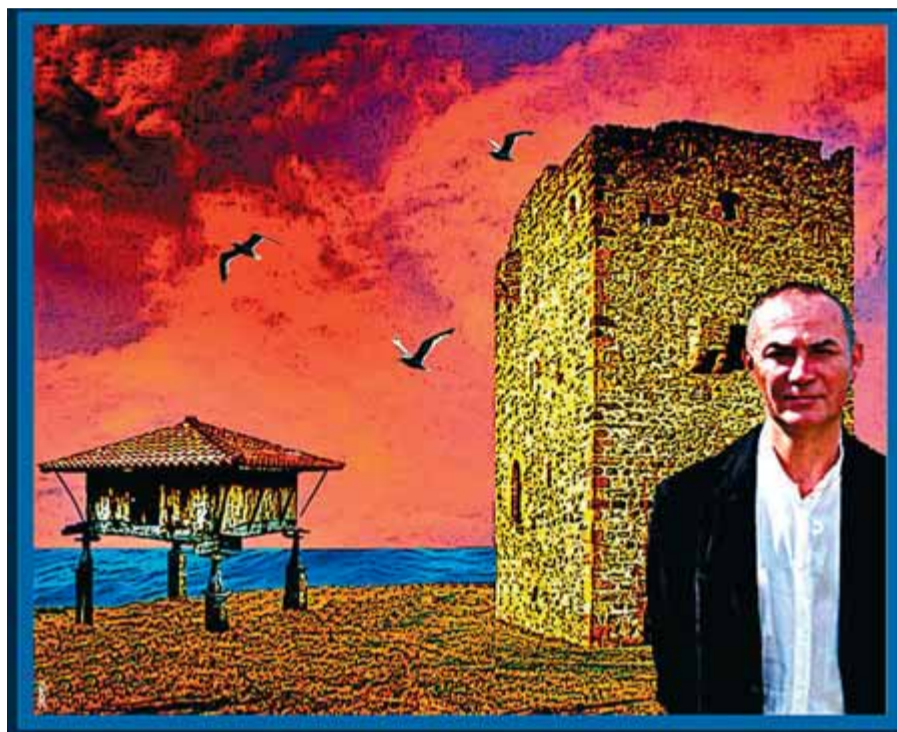

El cartògraf Xuan Bello

Sento una profunda admiració per l'escriptor asturià Xuan Bello, una mena de Sebald o de Magris peninsular, dotat d'un món poètic i narratiu que resulta, ras i curt, fascinant. Vaig descobrir-lo ara fa quinze anys amb l'obra *Història universal de Paniceiros*. Des de llavors, no m'he perdut cap dels seus llibres, que miro de llegir en l'original asturià. Endemés, gràcies a Bello vaig començar a tenir un coneixement de primera mà de la llengua asturiana i d'una literatura, la seva –i ja una mica meva i tot–, que té una gran vitalitat i que dóna, any rere any, noms de relleu.

XUAN BELLO ÉS UN HOME de constitució més aviat prima i d'estatura mitjana, no gaire menjador, una mica presumit en el vestir, però a la vegada un punt *nonchalant* en la seva manera de presentar-se al món. Sempre s'estimarà més entaular-se i fer un got de vi en una de les agradables terrasses del Fontán d'Uviéu o en qualsevol dels *chigres* de la ciutat de Xixón que no pas prendre, a peu dret, unes quantes tirades de sidra en qualsevol tauler, i això, jo que tinc la sort de ser penedesenc però que no arribo a fruitar del privilegi de ser asturià, ho entenc perfectament. Posem que un se'l troba en un bar de Cadaqués, a tocar del port, o al mercat d'Avilés, i que no sap que, davant, hi ha un gran escriptor: en aquest cas, Bello no es destacaria gaire, als ulls de l'eventual observador, de qualsevol home del lloc d'una edat mitjana. No mostra la pell esblanqueïda i mústiga dels pixatinters, i no està gens ni mica carregat de falòrnies, com tants escriptors i poetes d'aquí i d'arreu. Equipat, això sí, d'una mirada somniosa, que de seguida guspireja quan està amb ell i hi xerres de qualsevol dels temes, molts, que li interessin, i això a mi em fa l'efecte que, definitivament, ja té més a veure amb la seva afició antiga a la literatura i a la cartografia (perquè, de ben petit, abans que pels llibres, va quedar seduït pels mapes: "Vaig voler ser cartògraf abans que escriptor. No vaig voler ser aventurer, sinó notari d'aventures"). Aquest home és un gran conversador, i s'ha fet savi a còpia de llibres i viatges.

TOT AQUEST LLARG PREÀMBUL ve a tomb del següent: la setmana entrant arribarà a les llibreries una obra meravellosa de

JORDI SOLER

Xuan Bello, *Unes quantes coses boniques* (Adesiara). L'ha traduïda amb mà de mestre Jordi Raventós, l'editor, que, anteriorment, ja ens havia donat dos títols més de l'asturià: el susdit *Paniceiros* i *La neu i altres complements circumstancials*. Bello –que és, per damunt de tot, un gran poeta– sempre ha sigut un escriptor de diaris. I sovint els seus llibres són col·leccions dels millors textos que un dia van aparèixer en fulls volanders.

AQUEST SEU NOU LLIUAMENT és una obra travessada de temps, impregnada pel temps: sobretot pel guany que ens queda dels anys consumits: "Jo em fico en els meus refugis, que són molts, i entre altres aquest de saludar la bellesa

Xuan Bello és un escriptor radicalment literari que construeix la seva obra amb un gran respecte per allò que és popular

allà on estigui amagada dins la meva memòria." Tema fonamental en tots els seus títols, aquest de recordar (que ben proveït que està, el sarró de la seva memòria!), i també ho és la representació d'allò que som o allò que creiem que som (quants miralls!). Bello és un escriptor radicalment literari que construeix la seva obra amb un gran respecte per allò que és popular. "No entenc la literatura –com en general no entenc la vida– si no és com a diàleg i intercanvi." I, d'altra banda, l'infern, ¿com se l'afigura?: doncs com "un món sense llibres". De tant en tant, ens dóna unes frases que ens deixen clavats, autèntics aforismes: "Hi ha dies que t'afaites davant de miralls on plou." Aquí recorda ciutats (Lisboa, Coïmbra, Roma, Tànger); allà, les fonts de la seva infantesa, o els ponts de la seva vida, o els poetes Eugénio de Andrade i Ramiro Fonte. "Un lloc, perquè existeixi realment, s'ha d'escriure a fi que algú el visqui en condicions." La literatura és la seva eina per ajornar la mort: "Aquestes són les coses de la literatura, que ens duen a una altra banda, on no sabem res, mentre anem tirant. Són coses que ens entretenen molt." Ja ho crec, que sí! I com ens fan viure!

Investigació

A França no hi ha comissions d'investigació parlamentàries quan hi ha causes obertes als jutjats. És un país de bones pràctiques democràtiques i consideren que no més han d'ésser els tribunals qui facin la tasca d'investigar i jutjar. A diferència dels Estats Units, on les comissions d'investigació dels polítics són freqüents i és obligatori fer-les en presència d'un fiscal que pren nota. Les comissions nord-americanes són letals en les seves conclusions malgrat que pugui haver-hi errors. Històrica va ésser la de l'assassinat del president Kennedy, coneguda amb el nom de comissió Warren perquè aleshores (any 1963) era president de la Cort Suprema dels Estats Units. En tres dies es van enllestir les conclusions per concloure que un tal Lee Harvey Oswald havia actuat tot sol en l'assassinat de Kennedy. El treball de la comissió fou criticat punt per punt per estudis ulte-

Cal que el Parlament s'assabenti de primera mà de la realitat

riors i aprovat per d'altres. Però la sentència política va ésser ferma i sobretot ràpida (tres dies). Per a Catalunya no crec que serveixi ni el model francès, on no existeixen les comissions d'investigació. Ni el nord-americà, on tenen un pes contundent. Catalunya és un país en què ens coneixem tots i com ara en la comissió d'investigació de les Caixes s'hi van veure tremolar les cames a més d'un compareixent i no va dormir ni la nit abans ni l'endemà de la seva compareixença. Més fructífer que no pas la mala tarda parlamentària que vam viure dimarts, quan va compareixer el president Mas en la comissió Pujol, on no es va treure l'aigua clara de gaire res. Essent amant i defensor de l'activitat parlamentària, crec que les comissions d'investigació han d'existir. Cal que el Parlament s'assabenti de primera mà de la realitat. Malgrat que els diputats no tenen ni temps ni eines per esbrinar gaire res i acaben ensenyant més les tàctiques polítiques que no pas aclarint què està passant amb el frau fiscal. Els periodistes, sense intenció de fer gremialisme, preguntàriem de manera diferent. Encara que contestessin el mateix...

**EN
SÍSF**

Jordi
Soler

